

r. 1770.

(Stanisław August Król)

Carmen ad Stan. Augustum .... die natali.

XVIII. 2. 597
<http://rcin.org.pl>

CARMEN

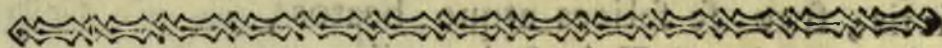
AD

STANISLAUM AUGUSTUM

POLONIÆ REGEM

MAGNUM DUCEM LITTHVANIÆ

Dominum Clementissimum.

Die Natali Suae Majestatis Sacro.

17. *Januarij* 1770.

Sacra TUÆ quæ lux orditur tempora vitæ,
Hæc eadem nobis, o REX, ingentia, de TE,
Deque TUÆ Genti, à Superis Djs sorte statuta,
Fata aperit. Pelago reducis dum spicula Phæbi,

Ac matutini pellunt dum luminis ictus
Artificem somni, segnemque soporiferumque
Morphea: jam vigili, haud noctis simulacra, nec ullæ
Illusere umbræ, nec inania somnia, Vati;
Sed mentem sublime rapi, fistique supremi
Ante Jovis solium se sensit, imagine rerum
Nondum visarum attonitus, lætusque pavensque:

(1)

Tam

Tam nova spectandi quanta illum quæve cupido
Incessit? sed enim frustra. Res unica totum
Obruit, & subito sensus influxit in omnes;
Nam stetit una re stupefactus & integer hæsit,
Cum mox inciderit, summo sic Pallada fatam
Nempe Jovi: Pater Omnipotens hominumque Deumque,
Jussu nonne Tuo dederat primordia vitæ
Iste dies, Illi, Tua cui decreta potentem
Sarmatiæ tribuere Thronum? Quas Rege creato hoc
Spes cepere hilares Populi? sceptrique sub Ejus
Auspiciis, fore se felices atque beatos,
Ante Tuas cecinere Tuis & in auribus aras.

Providus ô quantis ornaras dotibus Illum!
Omnia quæ splendent in Eo, non sunt TUA dona?
Relligio, pietas, rerum sapientia rector,
Mirum quantum humana simul divinaque callens
Mens immensa! & consilij prudentia præses,
Natura duce plenum justiciæ pectus & æqui,
Et regum illa decus reliquis clementia majus,
Culmine & in celso tam rara modestia, magnus
Laudis amor veræ, magnorum gloria mater
Fonsque operum, Populi cor amans, memor atque paterna
Cura, utriusque animus fortunæ victor, ad omnem
Fortis & impavidus casum temnensque pericli,
Cujus in AUGUSTO si non TUA munera sunt hæc?

His

His decorare soles Reges virtutibus illos,
Imperio quorum caras TIBI subdere Gentes
Vis, & Principibus justis, sapientibus, æquis,
Fortibus atque piis quoties vis Regna beare.

Quid jam quæso rei est, extremam Te tot ab annis
Dissimulare? ultro potius permittere, cladem
Regis & antiqui Populi? Tibi thura litantis,
Et Tua tot sæclis altaria rite colentis.
In præceps ruere omnia, sus deque omnia verti
Aspicis, & nondum pietate moveris? An ipsas,
Sentiat ut spinas pondusque immane Coronæ,
Jussisti Regem? placidæ nil pacis & otij?
Nilque voluptatis? quam alijs diademata portant.
Navis, quam ille Tuis jussis nutuque gubernat,
Fluctibus horrendis ac tempestatibus acta
Hactenus, & jam jam prope naufraga, littore nunquam
Sistet pacato? Nosti, Pater, ut mihi cordi
Sit, cujus dudum ad Sceptrum formanda Juventus,
In nostro est nutrita sinu, nostroque labore.

Filia (namque animum Vates arrexit & aures,
Quæ responsa Dei? si quæ solatia, si quæ
Spes manet) arridens respondit Jupiter olli:
Filia, Sarmaticæ TIBI ne discrimina Regis,
Nec Regni, nimium doleant. Est Imperijs est
Omnibus isthæc fors communis & alea. Facto

Circuitu, desperatis prosperrima quævis
Succedunt. Iterumque vices. Miscabitur imis
Quod summum est, toties sed adhuc cadet, atque resurget.
Hæc Reges æque Populosque subire necesse est.
Si fortunatis semper forte esse liceret,
Impia mortales caperent obliviam Nostri.
Numina, mos hominum, securis temnere rebus.
In Tempia, ærumnæ cogunt cum Principe Vulgus
Densum humeris. Quæ deinde piacula debet
Sarmaticum ultrici Themidi genus? Hanc ego Gentem,
(Omnes deme pios qui sint, morisque vetusti)
Quæ scatet ignota majoribus impietate,
Sollicitamque parum jam Religionis avitæ,
Crebra ullis quæ non cohibet perjuriam panis,
In res jacta palam tolerat convicia sacras,
Judiciis plenam, quos odi, prorsus iniquis,
Atque gravem nimium Plebi miserisque colonis,
Moribus infectam peregrinis, ut cui casti
Jura fidesque thori prope pulsa: hanc inquam ego Gentem,
Cara licet mihi sit, non una strage piandam,
Dum sese emendet meliori reddita frugi,
Immotus statui. Norit jam denique Gens hæc,
Prodigiis me nolle novis sua Jura tueri,
Servandisque suis a me miracula rebus
Ne frustra expectet. Potius sibi conscia, quantum

Cir-

(2)

Im-

Imprudenter agat, cum nil sibi consulit ipsa,
 Magnos consilij cætus cum improvida rumpit,
 Unius cum animæ venalis voce, salutem,
 Et libertatem Patriæ, legesque sacratas
 Funditus everti sinit, inconsultaque certum
 Currit in exitium; propriæ sibi conscia culpæ
 Advertat potius, quo peccat: & integra si vult,
 Esseque si felix, si libera, si diuturna,
 Omnem in consilij fortunam ponat & armis.
 Obijciet melius tum, juncta cum Jove dextra,
 Anna armis, certas & vires viribus hostis.
 Castigata quidem sapiet, propriisque ruinis
 Docta, salutiferis melius stata tempora per me
 Consilij solers concorsque impendet, & ipsa
 Prospiciet sibi, quo stet, longo, & floreat ævo.
 Integra, tuta, potens, sapienter libera, felix.

Quod jam vero meâ refert, oratur & a me:

Imponam finemque malis, metamque labori
 Ocyus, ac speret mortalis, nescius horæ,
 Anxius, incertus, metuens semperque futuri.

At mihi dilectum quod spectat, Filia, Regem:

Heroem volo, præ reliquis mortalibus Illum.
 Ardua res. Constat, nihil esse in Principe magni,
 Si quem perpetuo rebus gaudere secundis
 Forte sinam, humanis exemptum casibus ultro

Tran-

Tranquillumque. Deest illi virtutis arena.
Attollunt ad Semideos adversa. Mihi si
Istius ingens vis animi non nota fuisset,
Haud illum tantis sivilsem hucusque procellis
Impeti. At alta quidem, medio vel in æquoris æstu
Stans rupes, animo minus est immobilis isto.

Religio, & Ratio, vires sunt Ejus, opemque
Alternis afferre solent. Placet illius alma
Pax mihi mentis, & est animæ certissima testis
Innocuæ. Placet hic tacitus Sceptri que Thronique,
(Si Patriæ res exposcat, sit & utile. Genti)
Contemptus, mentis summæ, laus summa decusque.
Totum se Patriæ populique litare saluti,
Quid memorabilius quid majus Regia virtus
Ostendit terris? Meriti hoc est culmen apæque.

Fixum est: regnabit, fortunâ major utraq;,
Major & invidiâ. Dispersis nubibus atris,
Clarius emerget geminoque illustrior Orbi;
Tumque Pater Patriæ, tum Libertatis alumnus
Nosceretur, semperque latens in Principe Civis.

Hæc post dicta Jovis, Vates, quibus undique totus
Lætitijs incessit! & hæc audita bonorum
Omina Fatorum, quam, plura audire negata,
Exacuere sitim? sed enim disparuit aulæ
Cælestis facies, Votis nisi, speque, relictis.

Wrocław, 1978

Tranquillamque...
 Atque...
 Illas...
 Hanc...
 Impet...
 Scans...
Religio, & Ratio, vix...
 Alternis...
 Pax...
 Synoc...
 Si...
 Con...
 Totam...
 Quid...
 Offendit...
 Fixum...
 Major...
 Carol...
 Tenque...
 Noluerat...
 Hæc...
 Lepus...
 Comite...
 Excussa...
 Cælestis...

XVIII. 2. 597

F

XVIII 2. 597